

BILDANDE AV NATURRESERVATET ÄSKEKULLA I TINGSRYDS KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreskriver med stöd av 7 kap. 4-6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) följande:

Området Äskekulla förklaras som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Markägare och annan sakägare ska tåla de inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt tåla visst intrång som framgår av A- och B-föreskrifterna i länsstyrelsens beslut. Allmänheten har att iaktta de ordningsföreskrifter inom reservatet som benämns C-föreskrifter i länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252).

Syftet med reservatet

Syftet med reservatet är att:

- bevara och restaurera naturskogsliknande ädellövskog och annan lövskog med inslag av smååkrar och bryn. Skogens rika växt- och djurliv ska bevaras och gynnas,
- skogen ska vara naturskogsartad genom att vara varierad och flerskiktad med god tillgång på gamla träd, grova träd, ihåliga träd samt stående och liggande död ved,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- naturen skyddas genom föreskrifter som reglerar skogsbruk och olika typer av exploatering,
- skogen i huvudsak formas av naturliga processer vilket också kan efterliknas genom naturvårdande skötsel. Skötsel utförs också för att gynna olika typer av lövskogar i olika delar, ta bort gran, restaurera yngre bestånd och nyskapa livsmiljöer för växt- och djurlivet,
- smååkrar bevaras öppna,
- enklare åtgärder vidtas för rörligt friluftsliv.

Föreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
Anmärkning:
Jakttorn får uppföras.
5. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
Anmärkning:
Siktgata för jakten behov får röjas.
6. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grova grenar
Anmärkning:
Vindfälle eller grenar som hamnar olämpligt och påtagligt hindrar framkomlighet på stig får flyttas åt sidan.
7. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
8. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter
9. utfodra vilt eller anlägga åtel
Anmärkning:
Saltsten får sättas upp.
10. på våtmark transportera ut fällt vilt med fordon förutom med fyrhjuling eller dragare med liknande marktryck

Följande åtgärder kräver Länsstyrelsens tillstånd:

11. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
12. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
Anmärkning:
Jaktpass får markeras med skylt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. att skötsel utförs som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:
 - avverkning av träd och röjning,
 - skapande av högstubbar, lågor och hålträd,
 - slåtter, betesdrift och gräsbränning på gräsmarker,
 - bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter,
 - utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter.
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av enkel parkeringsplats, informationstavla, strövstig och rastplats
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av brukningsväg i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt ovan och som specificeras i fastställd skötselplan utförs.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivna fordon eller släpvagn annat än på anvisad och iordningställd parkeringsplats
6. tälta eller övernatta i husbil eller husvagn
7. elda
8. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats

Följande åtgärder kräver Länsstyrelsens tillstånd:

9. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder reglerade i föreskrifterna nr C1 – C8
10. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
11. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets skötsel eller uppföljning av bevarandestatus.
- fastighetsägaren att förbättra befintlig brukningsväg ner till sjön med liten vändplats och där anlägga en liten brygga. Bryggan får max vara 8 meter lång och 1,5 meter bred och ska vara tillgänglig även för allmänheten.

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är att säkerställa skydd för områdets prioriterade värden som är ädellövskog och annan lövskog med rikt växt- och djurliv. Bildandet av detta naturreservat bedöms främja dessa värden. Bevarandevärdena hotas av skogsbruk och graninvandring. För att gynna och restaurera bevarandevärdena behövs skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

I samband med ägarskifte tog nuvarande ägare kontakt med Skogsstyrelsen för dialog om hur skogen bör skötas. Frågan om områdesskydd kom då upp. Eftersom området, förutom stor andel värdekärnor av skog, också innehåller små åkrar och lämplig restaureringsmark kontaktades Länsstyrelsen för att utreda förslag om naturreservat.

Överenskommelse om inträngsersättning med fastighetsägarna blev godkänd av Naturvårdsverket den 11 juli 2018.

I arbetet med att ta fram förslag till beslut och skötselplan gav Naturvårdsverket rådet att en liten del av den angränsande sjön Åsnen bör ingå i naturreservatet av

arronderingsskäl för att förenkla gränsdragning. Motivet till detta är att om strandlinjen används som gräns ger det en viss tolkningssvårighet i fält genom att strandlinjen varierar med vattenståndsvariation i sjön och har ett stort antal brytpunkter till skillnad från en rakare gräns en bit ut i sjön.

Förslaget till beslut och skötselplan skickades den 11 oktober 2019 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar.

Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

En delägare till den berörda fastigheten har framfört att han inte vill att vattenområdet i sjön Åsnen ska ingå i naturreservatet. Han anser att det finns risk att detta kan påverka fastighetsvärdena för delägarna i berörd fiskesamfällighet samt att vattnet också kan ha visst värde och att ersättningen kanske därför borde vara högre (vattenområdet var inte med i värdering). Han vill därför att vattenområdet som fanns med i remissförslaget tas bort.

Tingsryds kommun framför att de ställer sig positiva till att ett naturreservat bildas i Äskekulla och har inget att erinra.

Skogsstyrelsen säger att de ställer sig positiva till att naturreservatet bildas.

Naturvårdsverket har efter att de tagit del av fastighetsägarens synpunkter meddelat att de anser att det är acceptabelt att gränsen går i strandlinjen.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Många växter och djur som naturligt förekommer i det svenska skogslandskapet är idag hotade. Många av dem är beroende av gamla och grova träd eller multnande ved, företeelser som är ovanliga i den brukade skogen. Att på vissa platser skydda skogsområden från avverkning förbättrar förutsättningarna för att hotade arter ska kunna finnas kvar och utveckla livskraftiga bestånd.

”Åsnenområdet” i sin helhet är av riksintresse för naturvärden (objektnummer NRO07024) och för friluftslivet (objektnummer FG 07-03) enligt Naturvårdsverkets beslut 1988-09-19, 2000-02-07 och 20170119. Det aktuella området ligger dessutom inom ”Ängsfruktodlingsområdet kring södra Åsnen” som är av riksintresse för kulturmiljövården (objektnummer G 35) enligt Riksantikvarieämbetets beslut 2013-09-23. Områden av riksintresse för natur- och kulturmiljövård eller friluftsliv ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § miljöbalken skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. ”Åsnen-Mörrumsån-Mien-området” är vidare i sin helhet av riksintresse med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i området enligt 4 kap. 2 § miljöbalken. Inom sådana områden ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen särskilt beaktas. Åsnen ingår som en del av ”Mörrumsåns avrinningsområde” i ett riksintresseområde för vattendrag (4 kap. 6 § miljöbalken).

Åsnenområdet som helhet har i länets naturvårdsprogram erhållit klass 1 i en tregradig skala, där klass 1 är det högsta värdet. Delen ”Sånahult – Norra Vemboö” (1 m) har erhållit klass 2. Här anges att området utmärker sig genom

stor andel ädellövskog i mosaik med odlingsmarker och har mycket stora biologiska och landskapsmässiga värden.

Två nyckelbiotoper är registrerat i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Den ena nyckelbiotopen täcker stor del av skogen i området, den andra är ett enskilda träd, en mycket grov hamlad ask.

Det aktuella området med naturskogsartad lövskog har stora naturvärden samt lång kontinuitet av ädellövskog. Området har med sitt läge i anslutning till flera biotopskyddsområden, naturreservat och Åsnens nationalpark goda förutsättningar att bevara ett rikt växt- och djurliv.

I området har det funnits ängsfruktodlingar men de är nu skogbevuxna och det finns inga levande fruktträd kvar. I syftet inryms möjlighet att sätta nya fruktträd i bryn och på åkrar som har varit åkerfruktodlingar.

Länsstyrelsen anser att fastighetsägarens synpunkt om att vattenområde inte ska ingå kan tillgodoses eftersom det i detta fall inte bedöms bli någon svårighet att definiera och märka ut gränsen mot sjön i fält.

Bevarandet av naturvärdena i området går inte att förena med skogsbruk eller exploatering. Genom att naturreservat inrättas kan ett långsiktigt skydd garanteras för naturvärdena. Utan ett beslut om naturreservat riskeras att naturvärdena går förlorade genom avverkning eller avsaknad av skötselåtgärder.

Beslutet följer regionala och nationella riktlinjer för prioritering av naturreservat och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av naturreservatet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen Levande skogar och Ett rikt växt och djurliv.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § miljöbalken, bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken och med ovan beskrivna riksintressen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Äskekulla
NVR-id	2052001
Kommun	Tingsryd
Distrikt	Urshult
Lägesbeskrivning	Ca 8,5 km norr om Urshults kyrka
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 486132, Y: 6272830
Kartblad Index 100 km	62E
Kartblad Index 5 km	62E 7iSO
Naturgeografisk region	12a SÖ Smålands skog/sjörök slätt
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde (Habitat/Species Management Area)
Fastigheter och ägarkategori	Rörvik 2:1 (F.d. Äskekulla 1:2), Privat
Servitut/rättigheter/samfälligheter	-
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	19,8 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Kronobergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Byn Äskekulla ligger på halvön Vemboö vid sjön Åsnen. Hela trakten kring Åsnen, och inte minst Vemboö och den i NV angränsande Sirkön, utmärker sig genom stor andel ädellövskog i mosaik med odlingsmarker. Trakten utmärker sig också för sin tradition av fruktodling och ängsfruktodlingar.

Huvuddelen av området är ädellövskog eller annan lövskog med inslag av ädellöv på hög bonitet. Bok, ek och hassel dominerar men det finns ett stort antal andra träd och buskar. I området finns också en stor variation vad gäller blandningar av trädslag inom bestånden. Det finns rena bokskogar, blandskogar av ek och bok, blandskogar av al och hassel och blandskogar med inslag av lind, lönn, ask, al,

alm och apel. Inslaget av björk och asp är stort i alla delar. Sälg och rönn förekommer också. Bland buskar förekommer hagtorn, olvon, slån och nypon. Skogen som helhet har en stor variation i ålder, skiktning och slutenhet vilket visar att den till stor del är opåverkad av skogsbruk, annat än plockhuggning, sedan lång tid. Gamla kartor visar att stor del av skogen i området har lång kontinuitet på ädellövskog. Skogen i den sydvästra delen närmast gården är yngre.

På Äskekulla holme finns en yngre granplantering. Även utmed vägen finns en mindre ung granplantering. Utöver det finns enbart några få jättegranar vid strandkanten på fastmarken. Inslaget av tall är litet.

Markvegetationen är sparsam och saknas i den norra halvan i stora stycken eller består av väggmossa och andra vanliga mossor samt glest blåbärsris. I vissa delar finns inslag av harsyra och stinksyska. Stort inslag av majbräken och träjon i partier med rörligt markvatten.

Skogens medelålder är något över 100 år men de äldsta träden är närmare 200 år. Skogen har gott om död ved av olika trädslag och i olika former. Brandticka växer på stående björkhögstubbe och långfliksmossa finns på liggande död ved. Platt fjädermossa, fällmossa, guldlockmossa, klippfrullania, krushättemossa, lönnlav, rostfläck, glansfläck och gulnål växer på lövträdstammar. Flera hackspettsarter och andra hålbbyggande fåglar trivs i området.

I området finns ett antal små åkrar med solbelysta bryn. I skogen finns stora ytor med fornäkrar.

Strandskogen mot sjön Åsnen är busk- och trädklädd och strandmiljön är stenig. Längst i söder finns en större klippa vid stranden, Jans hall. Mellan fastlandet och Äskekulla holme finns ett öppet strandkärr med inslag av träddungar.

KUNGÖRELSE

Detta beslut ska kungöras i Länsstyrelsens författningssamling. Kungörelse om beslut ska också föras in i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningarna Smålandsposten och Växjöbladet/Kronobergaren. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i ortstidningen.

Beslutet finns tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET

Se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av vik. landshövding Kristina Zetterström med naturskyddshandläggare Helene Pettersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vik. länsrådet Stefan Carlsson, enhetschefen Martin Sjödahl, funktionschefen Elisabet Ardö, länsjuristen Saramaria Johansson och naturvårdsförvaltaren Robert Simonsson medverkat.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

SÅ HÄR HANTERAR VI DINA PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

